13

Kosmos

KOSMOSPOLIS

przyszłość miast

kino Kosmos

aleja Wojska Polskiego 8
Szczecin

15 – 27.10.2019

Wystawa główna

FUTURE LIVING

duńskie miasta przyszłości

Organizator

STOWARZYSZENIE ARCHITEKTÓW POLSKICH
ODDZIAŁ SZCZECIN

westival sztuka architektury

Westival Architektury

Westival Architektury jest unikatową inicjatywą Stowarzyszenia Architektów Polskich Oddział Szczecin (SARP Szczecin). To jedno z najstarszych i najważniejszych w Polsce przedsięwzięć dedykowanych sztuce architektury, oraz wnikliwemu i wszechstronnemu spojrzeniu na miasto, nie tylko w kontekście architektonicznym czy urbanistycznym, ale przede wszystkim społecznym.

Westival Architektury to prezentacje, prelekcje, wykłady, warsztaty, wystawy, filmy, wycieczki, promocje publikacji i przede wszystkim esencjonalne rozmowy o mieście. Każda z edycji toczy się wokół wybranego hasła. Tegoroczny, trzynasty Westival toczyć się będzie wokół pojęcia „KOSMOSPOLIS. Przyszłość miast".

Westival Architektury to interdyscyplinarny festiwal otwartych pytań i próba odpowiedzi na nie. Sednem jest SPOTKANIE, a temat jeden: ARCHITEKTURA. Kontekstów znacznie więcej: czym jest, albo czym powinna być, jaka powinna być i dlaczego, komu i jak ma służyć?

Westival Architektury ma jeden cel – zgodnie z myślą, że sztuka architektury wyrasta z piękna i zrozumienia potrzeb człowieka, pragnie przekształcić miasto w dzieło sztuki, albo w takie jego pojmowanie przez „publiczność". Kilkudniowe święto architektury ma uwrażliwiać jej odbiorców, czyli wszystkich. Ma też stanowić platformę integracji oraz informacji zwrotnej dla twórców architektury.

ORGANIZATOR

Stowarzyszenie Architektów Polskich Oddział Szczecin (SARP Szczecin)

WSPÓŁORGANIZATOR

Narodowy Instytut Architektury i Urbanistyki

Duński Instytut Kultury w Warszawie

PARTNERZY GŁÓWNI:

Miasto Szczecin / Szczecińska Agencja Artystyczna

DeltaLight

LightConnect

PARTNERZY

Stowarzyszenie Edukacyjno-Artystyczne "Oswajanie sztuki"

Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.

Towarzystwo Budownictwa Społecznego Prawobrzeże Sp. z o.o.

Forbo Flooring Polska

GEZE Polska Sp. z o.o.

GOSCO FP Sp. z o.o.

Aluprof S.A.

Duravit

Posejdon Center

Wsparcie:

Zachodniopomorska Okręgowa Izba Architektów RP

ARCH – Magazyn architektoniczny SARP

Poznajcie naszych partnerów

wpierajmy ich, bo oni wpierają nas

Organizator

STOWARZYSZENIE ARCHITEKTÓW POLSKICH
ODDZIAŁ SZCZECIN

Współorganizatorzy

DANSK KULTUR-INSTITUT
DUŃSKI INSTYTUT KULTURY

NI AiU
NARODOWY INSTYTUT ARCHITEKTURY I URBANISTYKI

Partner główny

Szczecin 2050

DELTALIGHT®

sa. Szczecińska Agencja Artystyczna

LIGHTCONNECT

Partnerzy

forbo FLOORING SYSTEMS

tb. Towarzystwo Budownictwa Społecznego Prawobrzeże

stb. Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego

ALUPROF

DURAVIT

goeco

GEZE

Wsparcie

ARCH

IZBA ARCHITEKTÓW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

POSEJDON

midt regionmidtjylland

Kulturministeriet MINISTRY OF CULTURE DENMARK

dreyersfond

R

TEKNIK OG MILJØ Århus Kommune

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS OF DENMARK

AARHUS–2017 EUROPEAN CAPITAL OF CULTURE

13. Westival Architektury
KOSMOSPOLIS – przyszłość miast

13. Westival Architektury odbędzie się między 15 a 27 października 2019 roku. Hasłem przewodnim jest KOSMOSPOLIS. PRZYSZŁOŚĆ MIAST, a centralną przestrzenią zdarzeń legendarne Kino Kosmos (obecnie rewitalizowane). Zatem w programie 13. Westivalu Architektury – obok wystaw, wykładów, prezentacji, prelekcji, dyskusji, projekcji filmowych, warsztatów dla najmłodszych – znalazło się także huczne świętowanie 60. urodzin Kina Kosmos. Organizatorem Westivalu jest Stowarzyszenie Architektów Polskich Oddział Szczecin.

WYSTAWA GŁÓWNA

Osią trzynastego wydania Westivalu Architektury jest wystawa „Future Living. Duńskie miasta przyszłości". Szczecin jest jej trzecim przystankiem w Polsce – po prezentacjach w Warszawskim Pawilonie Architektury „Zodiak" oraz poznańskim „Bałtyku". Wystawa przygotowana przez Duński Instytut Kultury w Warszawie stanowi przegląd wyzwań, przed którymi stoi obecnie świat oraz nowych możliwości budowania wspólnej przyszłości w sposób zrównoważony, zarówno w Danii, jak i w innych krajach. „Future Living…" koncentruje się na kilku z siedemnastu Celów Zrównoważonego Rozwoju ogłoszonych w ramach agendy Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ), w których urbanizacja, klimat i jakość życia wskazane zostały jako jedne z najważniejszych globalnych wyzwań. Wystawę „Future Living. Duńskie miasta przyszłości" można oglądać przez cały czas trwania Westivalu w Centrum Kosmos Art&Business (godziny otwarcia w szczegółowym programie).

KSIĘGARNIA WESTIVALU

Hall Kina Kosmos podczas Westivalu przeobrazi się w efemeryczną, ale kreatywną i konsekwentną tematycznie księgarnię – na półkach staną publikacje poświęcone architekturze i teorii miasta. Obecne będą, często trudno dostępne, publikacje wydawnictw podejmujących tematykę architektury oraz przestrzeni miasta. Będzie można znaleźć także propozycje dla branżowców, oraz czasopisma (także archiwalne numery). Znakomita większość publikacji sprzedawana będzie w promocyjnych cenach. Księgarnia czynna będzie przez cały czas trwania 13. Westivalu Architektury (godziny otwarcia w szczegółowym programie).

PREZNTACJE / WYKŁADY / DYSKUSJE

Sednem Westivalu są spotkania oraz prezentacje z udziałem znakomitych gości. Pierwszy z bloków tematycznych – **BOTTOM UP** będzie poświęcony oddolnemu kształtowaniu wspólnych przestrzeni na przykładach z Polski oraz Danii. Punktem wyjścia do prezentacji i otwartej dla publiczności dyskusji będzie publikacja „Rewitalizacja. Podejście partycypacyjne", w której znawcy zagadnienia udowadniają, że rewitalizacja przestrzeni

może być skuteczna jedynie wtedy, gdy jest realizowana z myślą o mieszkańcach i z ich aktywnym udziałem. Podczas spotkania dr Joanna Frątczak-Müller opowie o „Duńskim modelu rewitalizacji", dr Dorota Bazuń wygłosi odczyt zatytułowany „Rewitalizacja w Polsce. Dobre i złe praktyki", a dr hab. Mariusz Kwiatkowski, prof. UZ „Spacer badawczy – potencjały i ograniczenia". Wszyscy prelegenci tworzą Pracownię Spójności Społecznej w Instytucie Socjologii Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Kolejny z bloków – **KOSMOS: ROCZNIK 1959** poświęcony będzie oczywiście oryginalnemu gmachowi Kina Kosmos oraz architekturze modernistycznej. Swoistą kontynuacją tematu będzie późniejsza prezentacja akcji **RATUJMY MOZAIKI** prowadzonej przez Fundację Architektury. O swoich doświadczeniach opowie jedna z inicjatorek programu – Karolina Andrzejewska-Batko.

Zgodnie z hasłem 13. Westivalu Architektury kolejny blok poświęcony będzie **FUTUROLOGII W PROJEKTOWANIU**. Ten cykl prezentacji został przygotowany przez Narodowy Instytut Architektury i Urbanistyki. „Jak będziemy mieszkać w roku 2000?" – zastanawiali się architekci w latach 70-tych, dyskutując alternatywne wizje rozwoju urbanistycznego kraju w trakcie obrad komitetu „Polska 2000" Polskiej Akademii Nauk. Po kilkudziesięciu latach pragniemy przyjrzeć się tym wizjom na nowo, sprawdzając, na ile słuszne okazały się ich prognozy, z którymi ze zdiagnozowanych przez nich problemów nadal się mierzymy i jakie nowe wyzwania przynosi nam przyszłość. Czy współcześni architekci i urbaniści mają jeszcze odwagę projektować w wielkiej skali? Czy są w stanie zaradzić problemom planety? Jak projektować miasta w epoce *degrowth*? Gośćmi bloku będą m.in. Edwin Bendyk, arch. Jacek Damięcki, Anna Molenda. Blok poprowadzi historyczka sztuki i architektury, kuratorka Aleksandra Kędziorek.

Do następnego z cykli – **ESTETYKA MIASTA** – **NOWE TRENDY W CHAOSIE** wprowadzi plenerowa ekspozycja „Choroby miejskie" oraz prezentacja jej autorki Sabiny Wacławczyk. W programie także prezentacja poświęcona „Metamorfozom miejskim i socjologii designu". Całość zwieńczy otwarta dyskusja.

Ostatnim ze Spotkań **ARCHITEKTURA PO DUŃSKU** będzie prezentacja jednego ze słynnych duńskich biur architektonicznych. Spotkanie dedykowane będzie branżowcom – środowisku architektów, ale nie zabraknie miejsca także dla sympatyków i ciekawych tematu. Trwają ostateczne ustalenia z jednym z wiodących na duńskim rynku biur architektonicznych. Nazwę zaprezentujemy po oficjalnym potwierdzeniu ich udziału w Westivalu.

FILMY

Kolejnym nośnikiem westivalowych myśli jest sztuka filmowa. Tym razem projekcje odbywać się będą w niezwykle symbolicznej przestrzeni, nieczynnego już od szesnastu lat, Kina Kosmos. Pierwszego dnia Westivalu na ekranie będzie można zobaczyć filmy dopełniające narrację wystawy głównej „Future Living. Duńskie miasta przyszłości". Ciekawie zapowiada

się głośny **„ARCHIKOSMOS”** w reżyserii Marcina Zasady i Marcina Nowaka. To film dokumentalny o katowickiej powojennej architekturze modernistycznej i o tym jak era kosmicznych odkryć inspirowała śląskich architektów. Film w ubiegłym roku został nagrodzony prestiżową „Award of Exellence” na festiwalu Hollywood International Independent Documentary Awards, a wcześniej także na Lund Architecture Film Festival w Szwecji, Queen Palm International Film Festival w Stanach Zjednoczonych, Lift-Off Film Festival w Sydney oraz Oniros Film Awards we Włoszech.

Kolejny cykl pokazów ucieszy i zaskoczy kilka pokoleń szczecinian – tych starszych i najmłodszych. Wiedzeni legendą i świetnością dawnego Kosmosu zapraszamy na trzy nostalgiczne wieczory z… Panem Kleksem! Po kilkudziesięciu latach do Kosmosu wrócą kultowe filmy **„AKADEMIA PANA KLEKSA”, „PODRÓŻE PANA KLEKSA”** oraz **„PAN KLEKS W KOSMOSIE”**.

WESTIVALOWE SPACERY

Jak co roku Westivalowi towarzyszyć będą architektoniczne spacery z alternatywnym przewodnikiem miejskim Przemkiem Głową. Zgodnie z hasłem tegorocznej edycji szlak poprowadzi między innymi przez kolejne futurystyczne przykłady szczecińskiej architektury – to wycieczka zatytułowana „W poszukiwaniu kosmicznej architektury”. W nawiązaniu do najsłynniejszej szczecińskiej mozaiki Przemek Głowa zaproponuje także swoistą eksploracje kolejnych przykładów tej wyjątkowej sztuki zdobienia.

URODZINY KOSMOSU

Dokładnie 60. lat temu swoje podwoje dla szczecinian otworzyło Kino Kosmos. To był pierwszy wybudowany po wojnie obiekt użyteczności publicznej w mieście. Kino służyło mieszkańcom przez kolejne 44 lata. W 2003 roku, nie wytrzymując konkurencji z nowoczesnymi multipleksami, zostało zamknięte. Mimo to oryginalny gmach ocalał, a od 2007 roku jest najmłodszym szczecińskim zabytkiem. Obecnie trwają prace remontowe, a zgodnie z zapowiedziami inwestorów wiosną 2020 roku Kosmos odrodzi się jako multifunkcjonalna przestrzeń dla wydarzeń kulturalnych. Tymczasem czas na świętowanie jego 60. urodzin. Program interdyscyplinarnego święta to między innymi plenerowy koncert bębniarskiej baterii Bloco Pomerania, warsztaty dla najmłodszych (także w kolejnych terminach – szczegóły w programie Westivalu), wspomniane wcześniej prezentacje i wykłady oraz projekcja filmu o śląskich „braciach” Kosmosu. Skoro urodziny, nie zabraknie oczywiście tortu oraz wytrawnego poczęstunku, oczywiście „po szczecińsku”: Barszcz & Pasztecik.

ZABAWA NIE Z TEJ ZIEMII

A skoro o zabawie mowa… Weekendowe wydarzenia Westivalu wieńczyć będą nieformalne spotkania towarzyskie czyli After party Nie z Tej Ziemi. Wszak sednem Westivalu jest Spotkanie!

FUTURE LIVING. DUŃSKIE MIASTA PRZYSZŁOŚCI

Szkoła integrująca mieszkańców miasta, budownictwo cyrkularne, zrównoważone mieszkania społeczne czy tymczasowe realizacje budujące tożsamość nowej dzielnicy, to tylko niektóre z prezentowanych na wystawie „Future Living. Duńskie miasta przyszłości" ambitnych projektów architektonicznych i koncepcji urbanistycznych, będących w trakcie realizacji lub zrealizowanych w ostatnich latach w różnych częściach Danii.

Prezentowane projekty pokazują, w jaki sposób tamtejsze miasta i peryferia podchodzą do wyzwań, z którymi przyjdzie nam się wkrótce zmierzyć. Ekspozycja koncentruje się na kilku z 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju ogłoszonych w ramach agendy ONZ, w której urbanizacja, klimat i jakość życia wskazane zostały jako jedne z najważniejszych globalnych wyzwań. Projekty podejmują więc tematy: zrównoważonego rozwoju miast i terenów podmiejskich, jakości życia i edukacji oraz adaptacji do zmian klimatycznych, i są przykładami na to, jak można myśleć o przyszłości i wpływać na rozwój społeczny nie zmniejszający szans kolejnych pokoleń.

Celem wystawy jest zachęcenie mieszkańców europejskich miast do dyskusji na temat naszej wspólnej przyszłości. Problemy społeczne, z którymi mierzymy się dzisiaj, powinniśmy wykorzystać jako okazję do wymyślenia lepszych rozwiązań: wszyscy możemy wnieść ważny głos do debaty na temat przyszłego rozwoju i zdecydować jak będziemy żyć za 30 lat.

„Future Living. Duńskie miasta przyszłości" to międzynarodowa wystawa, która powstała w ramach Europejskiej Stolicy Kultury Aarhus 2017. Swoją zagraniczną podróż rozpoczęła w Warszawie, gdzie można było ją oglądać w Warszawskim Pawilonie Architektury ZODIAK. Później prezentowana jeszcze była w Poznaniu w Bałtyku/Concordia Design. Szczecin i prezentacja na 13. Westivalu Architektury jest jej trzecim przystankiem.

Polska edycja wystawy została przygotowana merytorycznie przez organizację Rising Culture and Business z Danii we współpracy z Miastem i Gminą Aarhus oraz Duńskim Instytutem Kultury w Polsce. Współorganizatorami wystawy w Polsce są: Miasto Stołeczne Warszawa, OW SARP oraz Concordia Design.

Finansowego wsparcia udzielili: Miasto i Gmina Aarhus, Region Środkowej Danii, Fundacja Aarhus 2017, fundacje Dreyers Fond i Boligfonden Kuben oraz Ministerstwo Spraw Zagranicznych Danii i Ministerstwo Kultury Danii w ramach programu współpracy kulturalnej i dialogu między Danią i Polską: Polen-satsningen 2018-2020.

KSIĘGARNIA WESTIVALU

Część unikalnej przestrzeni hallu Kina Kosmos podczas Westivalu Architektury przeobrazi się w efemeryczną, ale kreatywną i konsekwentną tematycznie księgarnię – na półkach pojawią się publikacje poświęcone architekturze i teorii miasta. Dostępne będą publikacje najlepszych wydawnictw podejmujących tematykę architektury oraz przestrzeni miasta. Będzie można tu znaleźć także pozycje dla branżowców, oraz czasopisma (także archiwalne wydania). Znakomita większość publikacji sprzedawana będą w promocyjnych cenach.

Księgarnia czynna będzie przez cały czas trwania 13. Westivalu Architektury.

BOTTOM UP

Blok tematyczny BOTTOM UP poświęcony będzie oddolnemu kształtowaniu wspólnej przestrzeni w Danii i w Polsce. Punktem wyjścia do prezentacji i dyskusji będzie publikacja „Rewitalizacja. Podejście partycypacyjne", w której znawcy zagadnienia udowadniają, że rewitalizacja przestrzeni może być skuteczna jedynie wtedy, gdy jest realizowana z myślą o mieszkańcach i z ich aktywnym udziałem.

Tytułowe „podejście partycypacyjne" polega właśnie na uznaniu aktywnego udziału mieszkańców za niezbędny element procesu rewitalizacji. W przywołanej publikacji zostało to przedstawione jako alternatywa dla utrwalonego i dominującego, nie tylko w Polsce, sposobu rozumienia rewitalizacji. Autorzy omawiają teoretyczne i formalno-prawne podstawy i opisują przykłady przedsięwzięć rewitalizacyjnych, inspirowanych ideą podmiotowego uczestnictwa mieszkańców. Za ważny punkt odniesienia uznano wypracowany w Danii model oddolnego kształtowania przestrzeni publicznej („bottom up").

Więcej o tym ostatnim zjawisku, w wykładzie „Duński model rewitalizacji", opowie socjolożka dr Joanna Frątczak-Müller. Polskie doświadczenia w tym temacie, w wykładzie „Rewitalizacja w Polsce. Dobre i złe praktyki" zaprezentuje dr Dorota Bazuń, a całość dopełni dr hab Mariusz Kwiatkowski w prezentacji „Spacer badawczy – potencjały i ograniczenia". Spotkanie, jak zawsze, zwieńczy otwarta dyskusja. Wszyscy prelegenci tworzą Pracownię Spójności Społecznej w Instytucie Socjologii Uniwersytetu Zielonogórskiego.

PUBLIKACJA „REWITALIZACJA. PODEJŚCIE PARTYCYPACYJNE"
Redakcja naukowa Dorota Bazuń oraz Mariusz Kwiatkowski

Rewitalizacja? Zdecydowanie tak, ale realizowana z myślą o mieszkańcach i z ich aktywnym udziałem. Podejście partycypacyjne polega – najogólniej rzecz ujmując – na uznaniu aktywnego udziału mieszkańców rewitalizowanych obiektów i terenów za niezbędny element tego procesu. Zostało w książce przedstawione jako alternatywa dla utrwalonego i dominującego, nie tylko w Polsce, sposobu rozumienia rewitalizacji. Autorzy omawiają teoretyczne i formalno-prawne podstawy tego podejścia i opisują przykłady przedsięwzięć rewitalizacyjnych, inspirowanych ideą podmiotowego uczestnictwa mieszkańców w procesie rewitalizacji. Za ważny punkt odniesienia uznano wypracowany w Danii model oddolnego kształtowania przestrzeni publicznej („bottom up").

Szczęśliwie się składa, że powstała i weszła w życie ustawa, która mocno promuje partycypacyjny punkt widzenia. Za jego przyjęciem i stosowaniem przemawia szereg argumentów teoretycznych i praktycznych. Niestety, z dotychczasowych doświadczeń wynika, że decydenci preferują podejście, które jest jego przeciwieństwem — odgórne, biurokratyczne, często niezgodne z rzeczywistymi potrzebami społecznymi. Liczymy na to, że zgromadzone tutaj teksty przekonująco ukazują wizję rewitalizacji jako działania oddolnego, integrującego, wzmacniającego lokalne społeczności oraz trwale zmieniającego ich oblicze i jakość życia mieszkańców.

DR HAB. MARIUSZ KWIATKOWSKI, PROF. UZ – kierownik Pracowni Spójności Społecznej w Instytucie Socjologii Uniwersytetu Zielonogórskiego. Absolwent pedagogiki (KUL), doktor socjologii (KUL). Stopień doktora habilitowanego z zakresu socjologii uzyskał w Instytucie Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk, na podstawie rozprawy „Nieprzejrzystość. Bariery merytokracji kadrowej w sektorze publicznym".

Zafascynowany problematyką kapitału społecznego, zaufania, sieci społecznych, przedsiębiorczości społecznej i partycypacji obywatelskiej, poszukuje odpowiedzi na pytanie o rolę relacji międzyludzkich w rozwiązywaniu wspólnych problemów. Zaintrygowany nieprzejrzystością reguł w zakresie obsadzania stanowisk publicznych, próbuje wyjaśnić źródła tego problemu. Zniecierpliwiony rozdźwiękiem między teorią a praktyką, realizuje odmianę badań w działaniu, którą nazywa „badaniami sieciującymi."

Wybrane publikacje: Konkurs jako instytucja fasadowa, „Studia Socjologiczne" 2013 nr 1; Działania pozorne w systemie postmonocentrycznym, w: Normatywność współczesnej Polski, red. J. Kwaśniewski, Warszawa 2005.

DR DOROTA BAZUŃ – adiunkt w Zakładzie Socjologii Stosowanej (Pracownia Spójności Społecznej), magisterium z filozofii (KUL), doktorat z socjologii (UAM).

Zainteresowania badawcze: ruchy społeczne, pogranicze polsko-niemieckie, rewitalizacja w kontekście społecznym, ekonomia społeczna. Wraz z M. Pokrzyńską i I. Kaźmierczak-Kałużną realizowała badania dotyczące migracji przymusowych w głąb ZSRR podczas II wojny światowej.

Redaktor w czasopismach: „RELACJE. Studia z Nauk Społecznych" (półrocznik), „ANTEA. Studenckie Zeszyty Naukowe i Artystyczne" (rocznik). Opiekun studenckiego Koła Naukowego Socjologów.
Wybrane publikacje: MONAR – fenomen ruchu społecznego, Oficyna Wydaw. Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra, 2010; Matki Sybiraczki – losy i pamięć. Polskie kobiety zesłane w głąb ZSRR, (współautorki: Izabela Kaźmierczak-Kałużna, Magdalena Pokrzyńska), Oficyna Wydaw. Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra 2012; Lubuskie sieci inkluzji: Tożsamość regionalna – kapitał społeczny – aktywna integracja, (współautor Mariusz Kwiatkowski), Dom Wydawniczy ELIPSA, Warszawa 2015.

DR JOANNA FRĄTCZAK-MÜLLER –adiunkt w Zakładzie Socjologii Stosowanej (Pracownia Spójności Społecznej). Z wykształcenia socjolog, stopień naukowy doktora z wyróżnieniem uzyskała w 2009 roku. Pracy doktorskiej przyznano wyróżnienie na wniosek Rady Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Wrocławskiego.

Jej zainteresowania badawcze dotyczą socjologii rodziny, pracy, polityki społecznej, ekonomii społecznej i rewitalizacji społecznej. Aktualnie zainteresowana tematyką działalności sfery publicznej w Polsce. Prowadzi badania z zakresu programowania rozwoju społecznego oraz zaangażowania obywatelskiego w procesy zmiany społecznej.

Laureatka nagród Rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego. Ekspert Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej ds. programowania rozwoju ekonomii społecznej w województwie lubuskim. Badaczka i aktywna uczestniczka lokalnych procesów rewitalizacji.

Do jej najważniejszych publikacji należą: Rodzina, praca, polityka społeczna, Dom Wydawniczy Elipsa, Warszawa 2014; Cross-border partnership- the impact of institutions on creating the borderland communities (the case of Spree-Neisse-Bober Euroregion) [w:] Innovation: The European Journal of Social Science Research, 2016, Vol. 29, Issue 1 – współautor Anna Mielczarek-Żejmo; Sektor gospodarki społecznej w województwie lubuskim. Stan i perspektywy rozwoju [w:] Rocznik Lubuski. Nowe tendencje w badaniach społecznych, Zielona Góra 2013. Przemiany wzorów życia małżeńsko-rodzinnego w województwie lubuskim [w:] Rodzina: kondycja i przemiany, red. M. Świątkiewicz-Mosny, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2011; Znaczenie zasobów społecznych w procesie zaspokajania potrzeb bytowych rodzin [w:] Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Studia Sociologica 2011, nr 21.

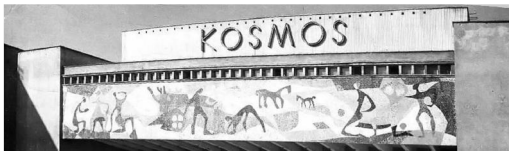

URODZINY KOSMOSU

Dokładnie 60. lat temu swoje podwoje dla szczecinian otworzyło Kino Kosmos. To był pierwszy wybudowany po wojnie obiekt użyteczności publicznej w mieście. Kino służyło mieszkańcom przez kolejne 44 lata. W 2003 roku, nie wytrzymując konkurencji z nowoczesnymi multipleksami, zostało zamknięte. Mimo to oryginalny gmach ocalał, a od 2007 roku jest najmłodszym szczecińskim zabytkiem. Obecnie trwają prace remontowe, a zgodnie z zapowiedziami inwestorów wiosną 2020 roku Kosmos odrodzi się jako multifunkcjonalna przestrzeń dla wydarzeń kulturalnych. Tymczasem czas na świętowanie jego 60. urodzin. Program interdyscyplinarnego święta to między innymi plenerowy koncert bębniarskiej baterii Bloco Pomerania, warsztaty dla najmłodszych (także w kolejnych terminach – szczegóły w programie Westivalu), prezentacje i wykłady oraz projekcja filmu o śląskich „braciach" Kosmosu. Skoro urodziny, nie zabraknie oczywiście tortu oraz wytrawnego poczęstunku, oczywiście „po szczecińsku": Barszcz & Pasztecik.

Szczecińskie Kino Kosmos to jeden z najoryginalniejszych budynków powstałych w okresie PRL-u. Zostało otwarte w 1959 roku. Był to pierwszy w powojennym mieście wybudowany od podstaw obiekt użyteczności publicznej. Projektantem gmachu jest arch. Andrzej Korzeniowski. Wnętrza zaprojektował artysta plastyk Emanuel Messer, który wraz z rzeźbiarzem Sławomirem Lewińskim stworzył frontową mozaikę.

Kino zostało zamknięte w 2003 roku. Od 2007 roku gmach znajduje się w Wojewódzkim Rejestrze Zabytków. Opuszczony i niszczejący budynek wraz z otoczeniem dopiero teraz odzyskuje swoją świetność. W 2016 roku do użytku został oddany, przywracający ciągłość pierzei alei Wojska Polskiego, biurowiec Kosmos Art& Business. Obecnie trwają prace renowacyjne w zabytkowym kinie, po zakończeniu których obiekt znów stanie się funkcjonalną przestrzenią dla wydarzeń artystycznych.

Kino KOSMOS
projektant: Andrzej Korzeniowski
konstrukcja: inż. Alojzy Małecki
architektura wnętrz: Andrzej Korzeniowski, Jerzy Piątkiewicz, Emanuel Messer
mozaika: Sławomir Lewiński, Emanuel Messer
projekt: 1956
realizacja: 1957-59
kubatura: 13500 m^3.
pojemność: 850 miejsc (widownia + balkon)

Projekt autorstwa arch. Andrzeja Korzeniowskiego w mistrzowski wręcz sposób rozwiązuje funkcjonalnie obiekt kina, tworząc jednocześnie ciąg przenikających się następujących po sobie przestrzeni. Wprowadza widzów z placu przed kinem, uzyskanego przez świadome wycofanie budynku z linii zabudowy przez przeskalowany, zwieńczony mozaiką portyk wejściowy, w coraz bardziej obniżającą się przestrzeń najpierw holu kasowego, a następnie holu głównego kina. Przestrzeń holu zawęża się na schodach do sali kinowej wręcz do szczeliny, by po nawrocie o 180 stopni otworzyć się na wielką przestrzeń widowni z balkonem. Równie interesująca jest przestrzeń przy wyjściu z kina, stworzona w formie równoległych wstęg biegów schodowych, idących jedne nad drugimi z widowni i balkonu, zawieszonych w przestrzennych klatkach schodowych biegnących po bocznych elewacjach budynku, a otwartych na zewnętrze ażurowymi przeszkleniami pomiędzy prefabrykowanymi pionowymi żaluzjami. Na szczególną uwagę i wyróżnienie zasługują elementy plastyczne zarówno wystroju wnętrz, autorstwa artysty plastyka Emanuela Messera, jak i zewnętrznej mozaiki, autorstwa rzeźbiarza Sławomira Lewińskiego.

Źródło: „Architektura polska lat 1961-1975 na obszarze Pomorza Zachodniego”,
W. Bal, R. Dawidowski, M. Raczyński, M.Sietnicki, A.M. Szymski

BLOCO POMERANIA

BATERIA DE SAMBA BLOCO POMERANIA to potężna, brazylijska maszyna perkusyjna prowadzona przez wykładowcę Akademii Sztuki w Szczecinie Rafała Krzanowskiego.

Ekspresja i energia rytmu nie pozostawia nikogo obojętnym, wciągając w wir tańca i dobrej zabawy, pozwala poczuć mocny zbiorowy puls – zapewniają muzycy. Takie właśnie reakcje publiczności towarzyszą ich występom na licznych festiwalach, paradach i koncertach. Obok koncertów scenicznych Bloco Pomerania propaguje występy w formie muzyczno-tanecznej parady, w którą wciągana jest publiczność, podobnie jak dzieje się to w Brazylii. Zespół często stawia czoło nowym i nieoczekiwanym wyzwaniom. To gwarantuje niepowtarzalność każdego występu i daje nową inspiracje do dalszego rozwoju. Zespół liczy kilkadziesiąt osób i na tym właśnie polega ich wyjątkowość, gdyż we wzajemnym zgraniu leży cały kunszt tego gatunku zwanego w Brazylii „Samba Batucada".

Szczecińska Szkoła Samby czyli Bloco Pomerania powstała dzięki zespołowi Sambal, którego entuzjazm do samby, rytmicznej muzyki bębnów, a przede wszystkim przekazywaniu pozytywnej energii zaraził już wielu.

Grali na Meczach mistrzostw Europy w Gdańsku i we Wrocławiu 2012 w strefach kibica przy stadionach, Przystanku Woodstock, Międzygalaktycznym Zlocie Superbohaterów w Bytomiu, The Tall Ship Races w Szczecinie, Inauguracji sezonu Filharmonii Szczecińskiej, Baltic Tall Ship Races, Karnawale Kultur w Berlinie, Festiwalu sambowym w Bremę, SAMBAFEST w Starej Rzeźni w Szczecinie i wielu innych.

Dwukrotnie, w roku 2015 i 2016, Bloco Pomerania uzyskało tytuł najlepszej ekipy sambowej w Polsce. Zdobyli I miejsce na przeglądzie ekip sambowych w Obornikach Śląskich podczas Międzynarodowego Festiwalu Sambowego RABAN FESTIWAL.

Od 2017 roku Bloco Pomerania organizuje w Szczecinie SAMBA PORT FESTIVAL.

NARODOWY INSTYTUT
ARCHITEKTURY
I URBANISTYKI

KOSMOPOLIS
JAK MIELIŚMY/BĘDZIEMY MIESZKAĆ W PRZYSZŁOŚCI?

„Jak będziemy mieszkać w roku 2000?" – zastanawiali się architekci w latach 70-tych, dyskutując alternatywne wizje rozwoju urbanistycznego kraju w trakcie obrad komitetu „Polska 2000" Polskiej Akademii Nauk. Po kilkudziesięciu latach przyglądamy się tym wizjom na nowo, sprawdzając, na ile słuszne okazały się ich prognozy, z którymi ze zdiagnozowanych przez nich problemów nadal się mierzymy i jakie nowe wyzwania przynosi nam przyszłość. Czy współcześni architekci i urbaniści mają jeszcze odwagę projektować w wielkiej skali? Czy są w stanie zaradzić problemom planety? Jak projektować miasta w epoce *degrowth*?

Goście: Edwin Bendyk, arch. Jacek Damięcki, Anna Molenda (Amateur Cities/Future Cities Platform, Rotterdam)

Blok poprowadzi historyczka sztuki i architektury, kuratorka Aleksandra Kędziorek.

JACEK DAMIĘCKI - polski architekt i wynalazca. Jego bezkompromisowe koncepcje przestrzenne i synkretyczne projekty wiążą elementy zaczerpnięte z doświadczeń wielu dyscyplin — sztuki, geometrii, sportu. Od lat sześćdziesiątych wykonuje projekty architektoniczne, wystawiennicze, makroinstalacje przestrzenne i malarskie. Autor największych instalacji artystycznych w przestrzeni publicznej w Polsce: Warszawy XXX (1974), Chmury (1994). W 2016 roku Zachęta — Narodowa Galeria Sztuki prezentowała monograficzną wystawę jego dorobku (Jacek Damięcki. Makroformy). W 2017 roku jego prace były prezentowane w ramach wystawy Amplifikacja natury. Wyobraźnia planetarna architektury w epoce antropocenu w pawilonie polskim na 16. Biennale Architektury w Wenecji.

ALEKSANDRA KĘDZIOREK – historyczka sztuki i architektury, kuratorka. Pracowała w Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie, Fundacji Bęc Zmiana i Muzeum Architektury we Wrocławiu. Prowadzi badania na temat polskiej architektury modernistycznej, którą promuje poprzez wystawy i publikacje w Polsce i na świecie. Była współkuratorką podróżującej wystawy „Oskar Hansen. Forma Otwarta" pokazywanej w Barcelonie, Porto, New Haven, Warszawie i Wilnie (2014-17); kuratorką domu Oskara i Zofii Hansenów w Szuminie (2013-17); współredaktorką książek „Oskar Hansen—Opening Modernism: On Open Form

Architecture, Art and Didactics” (z Ł. Rondudą, 2014) i „Archipelag CIAM. Listy Heleny Syrkus” (z K. Uchowicz i M. Wirkus, 2019). Publikuje m.in. w „Autoportrecie” i „Przekroju”. Stypendystka Programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Młoda Polska” (2017).

_____

EDWIN BENDYK - dziennikarz, publicysta, pisarz. Pracuje w tygodniku "Polityka". Autor książek „Zatruta studnia. Rzecz o władzy i wolności” (2002), „Antymatrix. Człowiek w labiryncie sieci” (2004), „Miłość, wojna, rewolucja. Szkice na czas kryzysu” (2009) oraz „Bunt Sieci” (2012). W 2014 r. opublikował wspólnie z Jackiem Santorskim i Witoldem Orłowskim książkę „Jak żyć w świecie, który oszalał”. Na Uniwersytecie Warszawskim prowadzi w ramach DELab Laboratorium Miasta Przyszłości. Wykłada w Collegium Civitas, gdzie kieruje Ośrodkiem badań nad Przyszłością. W Centrum Nauk Społecznych PAN prowadzi seminarium o nowych mediach. Członek Polskiego PEN Clubu.

ARCHIKOSMOS

Reżyseria: Marcin Zasada, Marcin Nowak

Film dokumentalny o katowickiej powojennej architekturze modernistycznej i o tym jak era kosmicznych odkryć inspirowała śląskich architektów. Pół wieku temu Katowice nie wychowywały astronautów. Produkowały rzesze górników przodowych. W Polsce nie było jednak drugiego miasta o tak pozaziemskich horyzontach. Choć z orbitalnej perspektywy Katowice wyglądały jak gęsta chmura dymu, to tu w latach 50., 60. i 70. snuto i spełniano architektoniczne wizje marsjańskiej przystani na Ziemi, gdy cały świat oddawał się najróżniejszym rozważaniom na temat nadchodzącej kolonizacji kosmosu. Epoka zwana *space age* pozostawiła w Katowicach fascynujące, ale i zupełnie zapomniane dziś cywilizacyjne dziedzictwo.

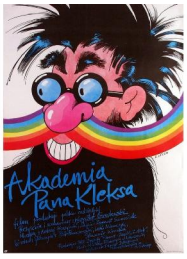

AKADEMIA PANA KLEKSA

reżyseria: Krzysztof Gradowski
Produkcja: Polska, ZSRR, 1984

Dziesięcioletni Adaś Niezgódka rozpoczyna właśnie przedziwną naukę w Akademii Pana Kleksa, który poza tym, że jest nauczycielem, jest także czarodziejem i poszukiwaczem przygód, a w Akademii uczą się tylko chłopcy, których imiona zaczynają się na literę A. Adaś poznaje tajemniczego ptaka Mateusza, który kiedyś był księciem, znajduje tajemniczy guzik doktora Paj-Chi-Wo oraz poznaje tajemniczego fryzjera Filipa Golarza. Ten ostatni wprowadza do Akademii chłopca - robota, żeby ją zniszczyć...

PODRÓŻE PANA KLEKSA

reżyseria: Krzysztof Gradowski
Produkcja: Polska, ZSRR, 1986

W Bajdocji odbywa się Festiwal Bajek. Król Apolinary życzy sobie, aby zostały one spisane specjalnym magicznym atramentem, jednakże ten zostaje zniszczony przez pułkownika Alojzego Bąbla, wysłannika wroga Bajdocji, Wielkiego Elektronika. Na poszukiwanie nowego atramentu wyrusza pan Ambroży Kleks, któremu także przyjdzie zmierzyć się z imperatorem oraz jego armią robotów.

PAN KLEKS W KOSMOSIE

reżyseria: Krzysztof Gradowski
Produkcja: Polska, Czechosłowacja, 1988

Dzieci z domu dziecka dostają prezent, komputer, od jego dawnego wychowanka. Komputer ten opowiada dzieciom o wydarzeniach, które będą miały miejsca za 25 lat. Wielki Elektronik po ucieczce z Wyspy Wynalazców osiadł na planecie Mango i wynalazł fantomizację. Porywa Agnieszkę i ofiarowuje ją gubernatorowi, który pragnie mieć córkę. Tymczasem Ambroży Kleks żyje w rezerwacie ze zwierzętami, gdyż myśli, że dzieci o nim już zapomniały. Groszek, kolega Agnieszki, wraz z kolegami z klasy i robotem Silverem odnajdują pana Kleksa i tworzą ekipę ratunkową. Razem z nimi wyrusza także Melośmiacz oraz Max Benson - ojciec Groszka. Tym razem znów pan Kleks będzie musiał stawić czoła Wielkiemu Elektronikowi i jego sługusowi Alojzemu Bąblowi...

RATUJMY MOZAIKI

Prezentacja: Karolina Andrzejewska-Batko

Frontową elewację Kina Kosmos zdobi imponujących rozmiarów mozaika ukazująca fantastyczną scenę. Jej autorami są szczecińscy artyści Sławomir Lewiński, Emanuel Messner. Oryginalna mozaika, tuż obok modernistycznych walorów architektonicznych, była jednym z głównych argumentów dla wpisania gmachu do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków. Dzięki temu ocalała, w przeciwieństwie do podobnych „ceramicznych malowideł", które bezpowrotnie zniknęły z miejskiego krajobrazu. Z podobnymi problemami zmagał i zmaga się nie tylko Szczecin…

W ramach 13. Westivalu Architektury zapraszamy na spotkanie z Karoliną Andrzejewską-Batko, inicjatorką akcji Fundacji Architektury „Ratujmy Mozaiki". Spotkanie odbędzie się (w cieniu mozaiki) w hallu Kina Kosmos w czwartek, 22 października 2019 roku o godzinie 18.00. Wstęp wolny.

Celem akcji „Ratujemy Mozaiki" była ochrona polskiego dziedzictwa kulturowego i zwrócenie uwagi na problem niszczejących dzieł sztuki w miastach całej Polski. Czym jest owo dziedzictwo kulturowe? To dorobek poprzednich pokoleń, który świadczy o naszych korzeniach i potwierdza, w sensie duchowym i materialnym tożsamość narodu. Dlatego troska o ochronę zabytków powinna być obowiązkiem każdego z nas, aby przyszłe pokolenia mogły cieszyć się dobrodziejstwami kultury. Czynników, które zagrażają zabytkom jest wiele, począwszy od kradzieży i aktów wandalizmu, po uszkodzenia spowodowane upływem czasu, zaniedbaniami i źle prowadzonymi pracami modernizacyjnymi. Mozaiki to najczęściej kolorowe, zachwycające, ozdoby wnętrz kawiarni, sklepów, budynków mieszkalnych, instytucji miejskich i prywatnych. Jednak wiele z nich w czasach transformacji ustrojowej uległo dewastacji, kolejne niszczeją lub są wyburzane. Warto było podjąć inicjatywę, która pozwoli mozaikom odzyskać ich dawny blask.

Organizatorzy akcji: Fundacja Architektury i Ceramika Paradyż